

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Кафедра природничо-наукових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор комунального
вищого навчального закладу

«Хортицька національна навчально-
реабілітаційна академія»

Запорізької обласної ради

О. Л. Позднякова

_____ 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СГВ09 «Основи економічної теорії»

Галузь знань	0101	Педагогічна освіта
Напрямок підготовки	6.010105	«Корекційна освіта (за нозологіями)»
Освітньо-кваліфікаційний рівень		«бакалавр»

2016–2017 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» для студентів другого курсу факультету реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки 6.010105 «Корекційна освіта (за нозологіями)».

РОЗРОБНИК:

Юхновська Ю. О., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри природничо-наукових дисциплін

Розглянуто на засіданні кафедри природничо-наукових дисциплін
протокол від «01» вересня 2016 року № 01

В.о. завідувача кафедри
природничо-наукових дисциплін

І. Ю. Антоненко

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	денна
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта	Варіативна	
	Спеціальність 016 Спеціальна освіта	Семестр	4-й
Модулів – 2	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Аудиторні години: 45 год	
Змістових модулів – 2		Лекції: 30 год.	Практичні, семінарські: 15 год.
Загальна кількість годин – 90			Лабораторні: год
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3		Самостійна робота 45 год.	
		ІНДЗ: год	
	Вид контролю: екзамен		

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета навчального курсу: Метою даного курсу є формування у студентів економічного мислення, опанування основних економічних законів, методів пізнання економічних явищ та процесів. Крім того знання цієї дисципліни дасть можливість студентам даної спеціальності продовжити вивчення інших економічних дисциплін.

Завдання навчальної дисципліни: допомогти студентам здобути перші економічні знання про господарський механізм, економічний розвиток, виробничі відносини та види виробництва, про соціально-економічний устрій суспільства та фінансові відносини в суспільстві.

Згідно з вимогами освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми студенти повинні досягнути таких результатів навчання (компетентностей):

- знати загальні засади економічної теорії;
- вивчити теоретичні положення мікроекономіки;
- вивчити теоретичні основи макроекономіки;
- дослідити систему функціонування світового господарства;
- проводити розрахунок основних макроекономічних показників в системі національних рахунків;
- побудувати ефективну економічну політику на підприємстві та на рівні держави;
- здійснювати оцінку ефективності діяльності фірми на основі мікроекономічних залежностей;
- користуватись в практичній роботі методикою застосування економічних законів.
- бути ознайомленим із законодавчою базою України з питань, що вивчаються дисципліною, з історичним розвитком економічних процесів, явищ.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Загальні засади економічної теорії. Основи ринку. Суб'єкти ринкової економіки

Тема 1. Предмет і методи економічної теорії

Зародження економічних знань. Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки.

Сучасні напрямки, школи і течії економічної теорії. Розвиток економічної думки в Україні.

Предмет дослідження в економічній теорії. Різні підходи до його визначення і аналізу різними школами. Складові частини сучасної економічної теорії. Позитивна та нормативна економічна теорія.

Економічне мислення, його види та роль у розумінні економічного життя суспільства.

Економічні категорії, закони і принципи. Система економічних законів. Пізнання і використання економічних законів. Методологічні аспекти механізму дії використання економічних законів людьми.

Функції економічної теорії. Місце економічної теорії в системі економічних наук.

Економічна теорія – наукова основа економічної політики держави. Взаємозв'язок економічної теорії, економічної політики та господарської практики.

Специфіка соціально-економічних досліджень. Мікроекономічний та макроекономічний рівні досліджень. Емпіричні та теоретичні методи.

Метод абстракції. Єдність абстрактного і конкретного. Сходження від абстрактного до конкретного. Методи аналізу та синтезу. Математичні і статистичні методи та поєднання кількісного і якісного аналізу. Системність та єдність логічного та історичного аналізу.

Методи індукції та дедукції. Методи економіко-математичного гіпотетичного моделювання та графічних зображень.

Тема 2. Суспільне виробництво. Економічні потреби і виробничі можливості суспільства. Економічні інтереси

Виробництво як визначальний фактор потреб суспільства та їх розвитку. Значення виробництва в житті суспільства. Проблема обмеженості ресурсів і безмежності потреб. Поняття суспільного виробництва. Стадії руху суспільного продукту. Виробництво, розподіл, обмін, споживання. Структура суспільного виробництва (матеріальне і нематеріальне виробництво).

Прості моменти процесу праці. Продуктивні сили й економічні відносини. Зміст поняття «фактор виробництва». Основні фактори виробництва в марксистській і маржиналістській теоріях: спільне і розходження. Проблеми оптимальної комбінації, взаємозамінності й ефективного використання факторів виробництва.

Виробнича функція. Закон спадної продуктивності (віддачі) факторів виробництва. Крива виробничих можливостей і закон зростання додаткових витрат (альтернативних витрат). Суперечність між суспільними потребами і економічними ресурсами суспільства. Вибір альтернативного використання обмежених ресурсів та виробничих можливостей.

Економічні потреби суспільства, їх суть і структура. Корисність продукту. Економічний закон зростання потреб. Формування потреб.

Економічні інтереси, їх сутність та суб'єкти. Взаємозв'язок інтересів і потреб. Єдність і протиріччя інтересів економічних суб'єктів та шляхи їх розв'язання.

Економічні потреби та інтереси – рушійна сила соціально-економічного розвитку.

Тема 3. Економічна система суспільства. Відносини власності.

Економічна система, її сутність та структурні елементи. Поняття економічної системи, її структурні елементи. Моделі організації економічних систем і критерії їхньої класифікації в марксистській, маржиналістській і сучасній економічній літературі. Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи.

Суть господарського механізму та його основні елементи. Технологічний спосіб виробництва, його історичні типи. Роль технічного прогресу в розвитку технологічного способу виробництва.

Формаційний і цивілізаційний підходи в економічній теорії. Поняття суспільно-економічної формації і цивілізації.

Економічні відносини як спосіб організації економічних систем. Структура економічних відносин. Організаційно-економічні, техніко-економічні і соціально-економічні відносини.

Економічний зміст і правова форма власності. Власність як відображення економічних зв'язків і залежностей. Місце та роль власності в економічній системі. Суб'єкти та об'єкти власності. Нові об'єкти власності.

Марксистське трактування власності як системи відносин між людьми з приводу присвоєння засобів і результатів виробництва. Сутність понять: присвоєння, володіння, користування, розпорядження.

Економічна теорія «прав власності» як система відносин між людьми з приводу їхнього виключення і доступу до матеріальних і нематеріальних ресурсів.

Різноманіття форм і видів власності та їхня характеристика: державна власність (республіканська, регіональна, муніципальна), приватна власність (окремого працівника, індивідуальна, капіталістична); колективна власність (кооперативна, акціонерна, власність трудових колективів, громадських організацій).

Місце і роль власності в реформуванні економіки. Методи зміни форм власності: націоналізація, денационалізація, приватизація, реприватизація. Співвідношення понять «роздержавлення» і «приватизація». Шляхи і форми роздержавлення і приватизації в зарубіжних країнах і в Україні.

Тема 4. Форми організації суспільного виробництва. Економічні теорії товару, грошей, вартості і ціни

Загальні форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне. Їх суть та основні риси.

Умови виникнення товарного виробництва. Проста і розвинена форми товарного виробництва, їх спільні риси та відмінності. Товарне виробництво як основа ринкової економіки та його роль в економічному розвитку суспільства.

Поняття «благо», «товар», «послуга», їхня сутність і форми. Економічні та неекономічні блага. Товар як фундаментальна категорія товарного виробництва. Товар і його властивості. Споживча вартість і корисність. Вартість товару та цінність товару. Альтернативні теорії формування вартості товарів та послуг: теорія граничної корисності (маржиналізм), теорія трьох факторів виробництва, теорія граничної продуктивності.

Закон вартості, його сутність та функції.

Гроші як субстанціональна категорія ринкового господарства та розвинута форма товарних відносин. Концепції виникнення (металістична, номіналістична і кількісна теорії грошей) та суть грошей. Специфіка вартості грошей.

Функції грошей та їх еволюція. Гроші та ціна.

Грошовий обіг і його закони. Грошова маса, її структура та агреговані показники. Грошова система, її основні елементи та типи. Еволюція грошових систем. Еволюція грошей та їхніх функцій. Види та природа сучасних грошей. Роль золота. Грошові реформи. Створення грошової системи в Україні.

Суть, причини та види інфляції. Стагфляція. Соціально-економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна державна політика.

Теорія ціни товару в різних економічних школах. Види цін і тарифів.

Тема 5. Ринок: сутність, функції, структура та інфраструктура. Суб'єкти ринкової економіки

Теоретичні засади становлення ринкових відносин. Ринкове господарство як невід'ємний компонент товарного виробництва. Об'єктивні передумови виникнення ринку. Типи ринку. Функції ринку: регулююча, стимулююча, контролююча, ціноутворююча, оздоровча. Ринок як сигнальна кон'юнктурно-економічна система.

Сучасний ринок, його сутність, види і структура. Структура ринку, види ринків та їх класифікація за економічним призначенням, товарними групами, просторовою ознакою, ступенем обмеження конкуренції, суб'єктами ринкових відносин. Сегментація ринків за урахуванням географічних, демографічних, психологічних, поведінкових факторів.

Соціально-економічні фактори і основні структурні елементи товарного ринку. Ринки предметів споживання і послуг, засобів виробництва, науково-технічних розробок та інформації. Фінансово-кредитний та валютний ринки. Ринок праці (робочої сили).

Основні суб'єкти ринкової економіки. Домогосподарства і сім'я як суб'єкти ринкової економіки, їх цілі, функції та проблеми.

Підприємства (фірми) як виробники основної маси товарів і послуг, що задовольняють потреби людини та як суб'єкти ринку.

Держава як суб'єкт ринкового господарства. Цілі, функції та механізм впливу держави на ринкову економіку.

Інфраструктура ринку. Біржа, банк, торгівля, комерція як елементи інфраструктури ринку, їхні види, зміст діяльності та роль у ринковій економіці.

Моделі ринкової економіки. Характеристика американської, японської, німецької, шведської, французької, південнокорейської, китайської моделей. Використання світового досвіду функціонування ринку в економічному житті України.

Тема 6. Механізм функціонування ринку. Ринкова конкуренція і моделі ринків; конкуренція і монополія

Ринковий механізм як взаємозв'язок і взаємодія елементів ринку: попиту, пропозиції і ціни.

Попит як невід'ємний елемент ринку. Закон попиту, крива попиту. Фактори, що впливають на попит. Еластичність попиту за ціною. Коефіцієнт еластичності. Детермінанти індивідуального попиту (ціна, прибуток, смаки, очікування). Графіки кривих попиту.

Пропозиція – елемент ринку. Закон пропозиції, крива пропозиції, еластичність пропозиції. Коефіцієнт еластичності пропозиції. Фактори, що впливають на пропозицію. Детермінанти індивідуальної пропозиції (витрати, технологія, податки, очікування). Графіки кривих пропозиції.

Взаємодія попиту та пропозиції. Рівноважна ціна як необхідна умова виникнення ринкової рівноваги. Затоварення і дефіцит як свідчення порушення ринкової рівноваги.

Конкуренція як елемент ринку. Вільна, чи досконала, конкуренція, її достоїнства і недоліки. Механізм рівноваги ринку в умовах досконалиї конкуренції. Недосконала конкуренція. Виникнення монополій – причина переходу від вільної конкуренції до недосконалиї. Монополії, створені державою. Природні монополії. Монопольна ціна. Види конкуренції в умовах монополістичного виробництва: монополістична конкуренція, олігополія (олігополістична конкуренція), чиста монополія. Монопсонія, олігопсонія, білатеральна монополія.

Форми конкуренції в умовах монополістичного виробництва: науково-технічне суперництво, промислово-виробниче суперництво, торговельне суперництво. Методи конкурентної боротьби (цінова та нецінова конкуренція). Антимонопольне законодавство.

Тема 7. Підприємство (фірма). Підприємництво.

Підприємство (фірма) як суб'єкт ринкової економіки. Суть та основні риси підприємства. Економічні умови діяльності підприємства в ринковому середовищі. Функції підприємства.

Класифікація підприємств. Об'єднання підприємств, їхні види.

Поведінка фірми в умовах досконалиї і недосконалиї конкуренції.

Оборонна і наступальна стратегія розвитку фірми, їхні достоїнства і недоліки. Ризик у діяльності фірми.

Капітал як фактор виробництва. Розходження трактувань категорії «капітал» у різних економічних школах: речовинна концепція, грошова концепція, теорія «людського капіталу».

Концентрація і централізація капіталу. Капітал підприємства. Індивідуальне відтворення і рух інвестиційних ресурсів підприємства. Стадії відтворення. Кругообіг і оборот інвестиційних ресурсів. Основний і оборотний капітал, особливості їхнього обороту. Знос основного капіталу й амортизація. Джерела фінансування виробничих фондів.

Сутність підприємництва та умови його існування. Принципи підприємництва, функції підприємництва. Види й основні організаційно-правові форми підприємництва: індивідуальне (приватне) підприємництво, товариство (партнерство), корпорація (акціонерне товариство). Їхні достоїнства і недоліки.

Малий, середній і великий бізнес. Форми, роль і значення малого підприємництва для реформування економіки України. Загальні економіко-правові основи розвитку підприємництва в Україні. Організаційна структура українського бізнесу.

Тема 8. Витрати виробництва, їхня сутність і структура

Трактування витрат виробництва в різних економічних школах. Марксистські та неокласичні концепції витрат.

Зміст понять «ціна виробництва» у марксистській теорії та «економічних витрат» у неокласиків: місце середнього (нормального) прибутку в структурі цих категорій.

Класифікація витрат у сучасній економічній літературі: постійні і змінні витрати; валові, чи загальні; середні витрати (середні загальні, середні постійні, середні змінні); альтернативні

(витрати втрачених можливостей), бухгалтерські, економічні, зовнішні та внутрішні (явні та неявні); граничні витрати.

Особливості динаміки постійних, змінних і середніх витрат при зростанні обсягів виробництва. Витрати в короткостроковому і довгостроковому періоді.

Порівняння граничних витрат із граничним доходом при визначенні стратегії розвитку фірми.

Собівартість, її структура і значення, види собівартості. Мінімізація збитків.

Тема 9. Доходи від факторів виробництва та їх розподіл. Економічні теорії прибутку, заробітної плати, позичкового відсотка. Ринок позичкового капіталу і цінних паперів

Сутність доходу як економічної категорії. Доходи населення, їх види та джерела формування.

Прибуток – дохід підприємця і головний результат функціонування фірми. Інтерпретація сутності та джерел прибутку меркантилістами, фізіократами, А. Смітом і Д. Рікардо, К. Марксом, представниками економічних теорій ХХ ст. Фактори, що визначають величину прибутку. Функції прибутку. Бухгалтерський та економічний прибуток. Умови максимізації прибутку. Норма і маса прибутку і фактори, що на них впливають. Норма прибутку і рентабельність. Комерційний розрахунок, його сутність і принципи. Конкуренція й утворення середнього прибутку і ціни виробництва. Розподіл і використання прибутку.

Сутність і структура підприємницького доходу. Монопольний прибуток і умови його виникнення.

Заробітна плата – винагорода за працю найманих робітників. Еволюція поглядів економістів на розуміння сутності заробітної плати; трактування заробітної плати А. Смітом і Д. Рікардо, теорія «фонду заробітної плати» Т. Мальтуса, марксистська теорія заробітної плати, соціальна теорія заробітної плати М. Туган-Барановського, погляди на сутність заробітної плати Дж. Кейнса, сучасні теорії заробітної плати. Форми, системи, рівень і динаміка заробітної плати. Номінальна і реальна заробітна плата. Особливості ціноутворення на ринку праці в умовах досконалої і недосконалої конкуренції.

Торговельний капітал і торговельний прибуток. Витрати обігу. Форми підприємництва в торгівлі.

Позичковий капітал, його необхідність і сутність. Позичковий відсоток – різновид доходу. Марксистське трактування позичкового відсотка як форми додаткової вартості; Позичковий відсоток і закономірності його динаміки. Теорія відсотка в сучасній економічній літературі: середня ставка відсотка, ринкова ставка відсотка і фактори, що впливають на неї. Визначення ставки відсотка на основі теорії попиту та пропозиції. Джерела позичкового відсотка. Номінальна і реальна ставка відсотка. Тенденції зміни норми відсотка. Ринок позичкового капіталу.

Кредит як форма руху позичкового капіталу. Джерела і форми кредиту. Банки, їхня роль і функції. Джерела банківського прибутку. Кредитно-банківська система в Україні. Центральні і комерційні банки.

Фіктивний капітал, ринок цінних паперів, фондова біржа. Формування, величина і функції фіктивного капіталу. Цінні папери, їхні різновиди. Первинний і вторинний ринки цінних паперів. Державний вплив на функціонування ринку цінних паперів.

Тема 10. Ринкові відносини в аграрному секторі економіки. Теорії земельної ренти

Місце аграрно-промислового виробництва в національній економіці. Соціально-економічна роль аграрного виробництва та його особливості. Специфічна природа аграрного продукту.

Особливості еволюційного розвитку аграрного виробництва. Інтеграція сільського господарства і промисловості. Агропромисловий комплекс (АПК) і його структура. Роль держави в розвитку АПК. Аграрна політика.

Землеволодіння і землекористування – основа системи аграрних відносин. Світовий досвід землеволодіння і землекористування та його особливості в Україні. Ретроспективний критичний огляд існуючих у світовій практиці форм власності на землю.

Роль приватної власності на землю в розвитку ринкового господарства: позитивний і негативний аспекти. Зміст механізму передачі землі в оренду.

Досвід реформування аграрних відносин у Росії та Україні протягом XIX – XX ст. Становлення ринкових відносин в аграрно-промисловому комплексі сучасної України. Проблеми розвитку фермерства. Агробізнес.

Земельна рента – дохід землевласника. Марксистська концепція ренти; монополія приватної власності на землю й абсолютна рента; монополія на землю як на об'єкт господарювання і диференціальна рента I і II; динаміка диференціальної ренти. Орендна плата. Неокласична теорія рентних доходів. Монопольна й інша форми ренти. Особливості ціноутворення на ринку землі. Ціна землі, динаміка і фактори, що її визначають. Формування ціни землі в умовах трансформаційної економіки України.

Змістовий модуль II. Суспільне відтворення та економічне зростання. Закономірності розвитку світового господарства

Тема 11. Суспільне відтворення як основа існування національної економіки. Форми суспільного продукту в процесі відтворення

Суспільне відтворення: суть і основні риси. Суспільне (національне) відтворення і національна економіка. Структура національної економіки: відтворювальна, галузева, соціальна. Фактори формування економічної структури. Міжгалузеві, внутрішньогалузеві, міжрегіональні і міждержавні макропропорції, відтворювальні пропорції і закономірності їх формування. Види економічного відтворення: просте і розширене. Два підрозділи суспільного виробництва. Функції I підрозділу. Функції II підрозділу. Умови реалізації суспільного продукту при простому і розширеному відтворенні. Кругообіг доходу, ресурсів і продукту в процесі відтворення. Відтворення всіх елементів економічної системи.

Стабілізація і структурна перебудова української економіки 90-х рр. XX – поч. XXI ст.

Результати суспільного (національного) відтворення. Суспільний продукт та його форми. Методи обчислення суспільного продукту. Методологічні аспекти системи національного рахівництва. Дві системи рахівництва: ССП (сукупний суспільний продукт) і ВВП. Макроекономічні показники функціонування та оцінки величини сумарного обсягу національного виробництва: валовий суспільний продукт, проміжний продукт, кінцевий суспільний продукт, чистий суспільний продукт; валовий внутрішній продукт, валовий національний продукт, чистий національний продукт, національний дохід, особистий дохід. Національне багатство: зміст і структура. Співвідношення темпів зростання національного доходу і національного багатства.

Способи виміру валового внутрішнього продукту (валового національного продукту). Дефлятор ВВП (ВНП).

Тема 12. Економічне зростання. Циклічні коливання в економіці

Економічне зростання – показник зміни рівня реального обсягу виробництва в довгостроковому інтервалі. Сутність реального економічного зростання – розв'язання протиріччя між обмеженістю виробничих ресурсів і безмежністю суспільних потреб.

Економічне зростання і відтворення. Цілі, ефективність, якість і соціальна спрямованість довгострокового економічного зростання. Протиріччя між темпами економічного зростання та його якісними результатами.

Види і типи економічного зростання. Екстенсивний та інтенсивний типи економічного зростання.

Прямі і непрямі показники і фактори економічного зростання. Роль інвестицій в економічному зростанні. Нагромадження в механізмі економічного зростання. Сутність нагромадження, його норма і динаміка. Науково-технічна революція та її роль в економічному зростанні.

Нестійкість рівноважного зростання економіки і потреби його державного регулювання.

Екологічні та інтелектуальні проблеми збільшення виробничих результатів.

Підвищення ефективності та якості економічного зростання України.

Циклічність як загальна форма економічної динаміки. Циклічність – форма реакції економіки на нерівновагу відхилення, спосіб зрівноважування структури і темпів зростання, імпульс освоєння технічного прогресу й основа відновлення економічної системи.

Класифікація економічних циклів. Теорії циклів: дискусійні проблеми. Основні характеристики економічного циклу ділової активності. Пофазна динаміка економічних показників.

Класифікація і періодичність спадів (рецесій). Короткострокові економічні коливання. Великі цикли кон'юнктури М.Д. Кондратьєва. Кількісні та якісні характеристики довгохвильових коливань. Аграрні і структурні кризи.

Особливості сучасного циклічного розвитку. Особливості економічної кризи недовиробництва в Україні (кінець 80-х – 90-і рр. XX ст.). Стабілізаційні програми.

Тема 13. Відтворення робочої сили. Зайнятість і безробіття

Відтворення робочої сили. Фактори розширеного відтворення робочої сили. Кількісна і якісна визначеність трудових ресурсів. Роль людини в забезпеченні економічного зростання. Робоча сила і «людський капітал». Вплив НТП на якісне удосконалення робочої сили.

Зайнятість: сутність і форми. Концепції зайнятості населення. Безробіття, його види і форми. Рівень безробіття. Економічні і зовнішньоекономічні витрати безробіття.

Ринковий механізм вивільнення і перерозподілу робочої сили. Ринок робочої сили (ринок праці) як форма регулювання відтворення трудових ресурсів, його характерні атрибути і функції.

Внутрішня, міжнародна міграція та еміграція трудових ресурсів. Фактори формування ринку праці.

Закономірності формування людського капіталу. Протиріччя формування і використання людського капіталу.

Роль держави у відтворенні робочої сили. Державне регулювання зайнятості та його методи. Проблеми зайнятості і відтворення робочої сили в Україні.

Тема 14. Економічна теорія – наукова основа економічної політики держави. Економічні функції держави в ринковій економіці.

Фінансова, кредитно-грошова та соціальна політика держави

Класичні і неокласичні моделі взаємовідносин економіки і держави. Відносна самостійність держави в ринковій економіці. Об'єктивна необхідність, цілі, форми і методи державного регулювання суспільного відтворення. Економічні функції держави: забезпечення правового захисту ефективного функціонування ринків, перерозподіл доходу і багатства, коректування розподілу ресурсів, стабілізація економіки, антимонопольна політика, забезпечення стійкого грошового обігу, зовнішньоекономічна діяльність. Планування, програмування і прогнозування економічного і соціального розвитку.

Об'єкти державного регулювання: підтримка макроекономічної рівноваги та інвестиційної активності, припинення недобросовісної конкуренції, рішення загальносоціальних питань. Роль держави в здійсненні науково-технічної, структурної, соціальної і регіональної політики. Стимулювання науково-технічного прогресу, галузевої структури економічного зростання, підтримка дрібного (малого) і середнього бізнесу.

Методи й основні інструменти державного регулювання. Прямі і непрямі методи: держзамовлення, бюджетне субсидування, дотації, регулювання доходів, зовнішньоекономічне регулювання. Загальнодержавне та індикативне планування – один з методів регулювання економіки. Принципи державного втручання в економіку.

Особливості й основні напрямки державного регулювання перехідної економіки України.

Роль фінансової системи в регулюванні виробництва. Сутність і структура фінансової системи. Фінанси суспільства, їхня сутність і функції. Суб'єкти фінансових відносин: господарюючі суб'єкти, населення і держава.

Фінансова політика держави – сукупність державних заходів для оптимізації умов використання централізованих грошових ресурсів. Контрольні і розподільчі функції фінансової політики.

Державний бюджет, роль у розподілі і перерозподілі національного доходу. Функції бюджету. Бюджетна система. Бюджет центрального уряду і місцеві бюджети. Позабюджетні фонди.

Доходи і витрати бюджету, їхня структура в економічному зростанні виробництва. Бюджетний дефіцит. Циклічний і структурний дефіцити держбюджету. Інфляційні і неінфляційні способи фінансування бюджетного дефіциту. Державний борг. Внутрішній і зовнішній державний борг.

Податки як економічна база та інструмент фінансової політики держави. Типізація податків за методом стягнення і використання. Прямі і непрямі податки. Крива Лаффера.

Податкова система, принципи побудови. Податковий кодекс. Статичність і динамічність податкових систем.

Фіскальна (бюджетно-податкова) політика держави та її роль у державному регулюванні економічних процесів. Дискреційний і автоматичний типи фіскальної політики. Система вмонтованих стабілізаторів економіки. Механізм реалізації фіскальної політики в перехідній економіці України.

Вплив грошово-кредитної (монетарної) політики на рівень суспільного виробництва. Механізм грошово-кредитного регулювання.

Соціальна політика держави в умовах дії ринкового механізму формування доходів. Номінальний і реальний доходи. Функціональний і персональний розподіл доходів. Диференціація доходів: причини і фактори. Вимір диференціації доходів і оцінка їх глобальних тенденцій.

Розподіл особистих доходів. Сімейні доходи: джерела формування, використання. Мінімальний і оптимальний споживчий бюджет. Рівень життя. Система показників оцінки рівня життя і бідності. Державний перерозподіл доходів: концепції, цілі й інструменти. Економічна ефективність і рівність.

Система соціального захисту населення України в трансформаційний та посттрансформаційний період: декларації, реальний зміст і наслідки.

Тема 15. Закономірності та особливості розвитку перехідних економік. Теоретичні аспекти ринкової трансформації економіки України

Закономірності та сутність еволюційного переходу економічної системи до її наступного типу. Перехідні економічні системи, їх зміст та основні риси. Формування інституціональних та економічних умов переходу до нової системи господарювання.

Криза та розпад командно-адміністративної системи і необхідність переходу економіки постсоціалістичних країн до ринкових відносин. Концепції різноманітності форм переходу різних країн до ринкової економіки. Еволюційний шлях та радикальний перехід («шокова терапія») до ринку.

Основні напрямки формування сучасних ринкових відносин. Становлення і розвиток підприємництва та конкурентного середовища. Формування державного і ринкового механізмів регулювання економіки. Державне регулювання в перехідній економіці. Роль, засоби та

інститути державного регулювання трансформованої економіки.

Лібералізація економіки та приватизація власності, формування ринкової інфраструктури, структурна перебудова та демонополізація економіки, фінансова стабілізація в країні та соціальна підтримка частки населення – важливіші закономірності переходу постсоціалістичних країн до ринкової економіки.

Динаміка і структура виробництва в перехідній економіці. Трансформаційний спад та макроекономічна незбалансованість на початковому етапі переходу до ринку. Макроекономічна стабілізація та перехід до економічного зростання – головні напрямки макроекономічної політики. Її типи та інструменти. Монетарний підхід до фінансової стабілізації.

Цілі та основні напрямки ринкової трансформації економіки України. Інституціональні перетворення в Україні.

Роздержавлення і приватизація – основа ринкових перетворень відносин власності і економічної структури виробництва. Демонополізація та формування конкурентного середовища.

Реформування фінансово-податкової та грошово-кредитної систем. Формування ринкових відносин в агропромисловому комплексі. Соціальна складова економічних перетворень в Україні.

Тіньова економіка в Україні: причини, соціально-економічні наслідки та шляхи подолання.

Зовнішньоекономічна політика України в перехідний період.

Формування українського типу відкритої економіки. Структура і форми міжнародних економічних зв'язків України.

Основні проблеми та суперечності перехідних процесів в Україні.

Роль держави в становленні ринкової економіки України.

Політика реформ та економічна безпека держави.

Тема 16. Інтернаціоналізація господарського життя і світовий ринок.

Міжнародна валютно-фінансова система

Сутність, етапи становлення та основні риси світового господарства. Сучасна структура світового господарства.

Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства. Транснаціональні корпорації і розвиток міжнародних виробничих зв'язків.

Міжнародна економічна інтеграція та її організаційні форми.

Світова торгівля: сутність та структура. Всесвітній ринок товарів і послуг. Сучасні тенденції розвитку світової торгівлі. Торговельна політика, її види та інструменти. Теорія абсолютних та порівняльних переваг. Торговельний і платіжний баланс.

Міжнародна міграція капіталу. Міграція населення і світовий ринок праці. Сутність і причини, форми і тенденції розвитку міграції робочої сили.

Міжнародні кредитні відносини і механізм їх регулювання.

Зміст і структура світової валютної системи. Валютні курси. Конвертованість валют. Валютні ринки. Міжнародні валютно-фінансові організації.

Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство.

Тема 17. Глобалізація світогосподарських зв'язків та загальноцивілізаційні проблеми людства

Сучасна глобалізація світогосподарських зв'язків і виникнення загальноцивілізаційних проблем людства. Природа і види глобальних проблем сучасності та їх класифікація.

Паливно-енергетична та сировинна проблеми. Демографічні проблеми світу і шляхи їх вирішення.

Засвоєння Світового океану і космосу.

Проблема і шляхи скорочення зон зубожіння, голоду і хвороб у світі. Масштаби загрози і шляхи вирішення екологічних проблем.

Національні і глобальні проблеми роззброєння та демілітаризації економіки.

Взаємопов'язаний характер, економічні основи та шляхи вирішення глобальних проблем людства. Необхідність і форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних економічних проблем.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем змістових модулів	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль I. Загальні засади економічної теорії. Основи ринку. Суб'єкти ринкової економіки						
1. Предмет і методи економічної теорії.	4	2	-	-	-	2
2. Суспільне виробництво. Економічні потреби і виробничі можливості суспільства. Економічні інтереси.	5	2	1	-	-	2
3. Економічна система суспільства. Відносини власності.	5	2	1	-	-	2
4. Форми організації суспільного виробництва. Економічні теорії товару, грошей, вартості і ціни	5	2	1	-	-	2
5. Ринок: сутність, функції, структура та інфраструктура. Суб'єкти ринкової економіки	5	2	1	-	-	2
6. Механізм функціонування ринку. Ринкова конкуренція і моделі ринків; конкуренція і монополія.	5	2	1	-	-	2
7. Підприємство (фірма). Підприємництво.	5	2	1	-	-	2
8. Витрати виробництва, їхня сутність і структура	5	2	1	-	-	2
9. Доходи від факторів виробництва та їх розподіл. Економічні теорії прибутку, заробітної плати, позичкового відсотка. Ринок позичкового капіталу і цінних паперів	5	2	1	-	-	2
10. Ринкові відносини в аграрному секторі економіки. Теорії земельної ренти	5	2	1	-	-	2
Разом за змістовим модулем I	49	20	9	-	-	20
Змістовий модуль II. Суспільне відтворення та економічне зростання. Закономірності розвитку світового господарства						
11. Суспільне відтворення як основа існування національної економіки. Форми суспільного продукту в процесі відтворення	5	2	1	-	-	2
12. Економічне зростання. Циклічні коливання в економіці	6	2	1	-	-	3
13. Відтворення робочої сили. Зайнятість і безробіття	7	2	1	-	-	4
14. Економічна теорія – наукова основа економічної політики держави. Економічні функції держави в ринковій економіці.	6	1	1	-	-	4
15. Закономірності та особливості розвитку перехідних економік. Теоретичні аспекти ринкової трансформації економіки України	6	1	1	-	-	4

16. Інтернаціоналізація господарського життя і світовий ринок.	6	1	1	-	-	4
17. Глобалізація світогосподарських зв'язків та загальноцивілізаційні проблеми людства	5	1		-	-	4
Разом за змістовим модулем 2	41	10	6	-	-	25
Усього	90	30	15	-	-	45

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
1	2	Суспільне виробництво. Економічні потреби і виробничі можливості суспільства. Економічні інтереси	1
2	3	Економічна система суспільства. Відносини власності	1
3	4	Форми організації суспільного виробництва. Економічні теорії товару, вартості, грошей і ціни	1
4	5	Ринок: сутність, функції, структура та інфраструктура. Суб'єкти ринкової економіки	1
5	6	Механізм функціонування ринку. Ринкова конкуренція і моделі ринків; конкуренція і монополія	1
6	7	Підприємство (фірма). Підприємництво	1
7	8	Витрати, їхня сутність і структура	1
8	9	Доходи від факторів виробництва та їх розподіл. Економічні теорії прибутку, заробітної плати, позичкового відсотка. Ринок позичкового капіталу і цінних паперів	1
9	10	Ринкові відносини в аграрному секторі економіки. Теорії земельної ренти	1
10	11	Суспільне відтворення як основа існування національної економіки. Форми суспільного продукту в процесі відтворення	1
11	12	Економічне зростання. Циклічні коливання в економіці	1
12	13	Відтворення робочої сили. Зайнятість і безробіття	1
13	14	Економічна теорія – наукова основа економічної політики держави. Економічні функції держави в ринковій економіці.	1
14	15	Закономірності та особливості розвитку перехідних економік. Теоретичні аспекти ринкової трансформації економіки України	1
15	16	Інтернаціоналізація господарського життя і світовий ринок.	1
		Усього	15

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
1	2	Суспільне виробництво. Економічні потреби і виробничі можливості суспільства. Економічні інтереси	2
2	3	Економічна система суспільства. Відносини власності	2
3	4	Форми організації суспільного виробництва. Економічні теорії товару, вартості, грошей і ціни	2

4	5	Ринок: сутність, функції, структура та інфраструктура. Суб'єкти ринкової економіки	2
5	6	Механізм функціонування ринку. Ринкова конкуренція і моделі ринків; конкуренція і монополія	2
6	7	Підприємство (фірма). Підприємництво	2
7	8	Витрати, їхня сутність і структура	2
8	9	Доходи від факторів виробництва та їх розподіл. Економічні теорії прибутку, заробітної плати, позичкового відсотка. Ринок позичкового капіталу і цінних паперів	2
9	10	Ринкові відносини в аграрному секторі економіки. Теорії земельної ренти	2
10	11	Суспільне відтворення як основа існування національної економіки. Форми суспільного продукту в процесі відтворення	2
11	12	Економічне зростання. Циклічні коливання в економіці	3
12	13	Відтворення робочої сили. Зайнятість і безробіття	4
13	14	Економічна теорія – наукова основа економічної політики держави. Економічні функції держави в ринковій економіці.	4
14	15	Закономірності та особливості розвитку перехідних економік. Теоретичні аспекти ринкової трансформації економіки України	4
15	16	Інтернаціоналізація господарського життя і світовий ринок.	4
16	17	Глобалізація світогосподарських зв'язків та загальноцивілізаційні проблеми людства	4
		Усього	45

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Для виконання **індивідуального завдання** студент повинен написати реферат на дві теми.

Теми:

1. Теоретико-методологічні основи механізму функціонування і розвитку економіки.
2. Господарські системи: спонтанний порядок та ієрархія.
3. Результативність та ефективність виробництва.
4. Тенденції розвитку факторів виробництва.
5. Сутність, рівні значення та проблеми поділу праці.
6. Теорія граничної корисності та суб'єктивна цінність блага.
7. Номінальна та реальна цінність грошей.
8. Грошові теорії.
9. Теоретичні основи трансформації економіки України.
10. Особливості трансформації економіки Китаю.
11. Проблеми конкурентних відносин.
12. Антимонопольне законодавство та регулювання економіки і основні принципи.
13. Організаційні форми бізнесу.
14. Роль малих, середніх та великих фірм в економіці.
15. Попит та пропозиція на ринку послуг капіталу.
16. Категорія «людський капітал»: сутність та історичне місце.
17. Ринкове господарство та диверсифікований механізм цін.
18. Попит і корисність. Теорія споживчого вибору.
19. Кругообіг доходів та витрат в національному господарстві.
20. Валовий внутрішній продукт та «чистий економічний добробут».
21. Інформатизація та інноваційний тип розвитку економіки.
22. Технологічний спосіб виробництва: сутність і роль у суспільно-економічному розвитку.
23. Механізм розширення циклічних коливань: ефект мультиплікатора-рівноваги.
24. Суспільний поділ праці як передумова формування економічної рівноваги.
25. Попит та пропозиція на ринку праці.
26. Інфляція та безробіття: крива Філіпса.
27. Сучасні монетарні підходи до проблеми ролі держави в економіці.
28. Держава в системі змішаної економіки.
29. Проблема балансування державного бюджету.
30. Основні напрямки кредитно-грошової політики Національного банку України.
31. Проблема справедливого розподілу в ринковій економіці.
32. Взаємозв'язок мікро- та макроекономічного рівнів розподілу доходів.
33. Світове господарство як зростаюча суперечлива цілісність.
34. Транснаціоналізація як важлива тенденція розвитку світової економіки.
35. Світові фінансові ринки, їх місце в інституціональному устрої світової економіки.
36. Регіональні економічні організації.
37. Баланс міжнародних розрахунків.
38. Інтернаціоналізація грошових відносин.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Фронтальна контролююча бесіда, індивідуальне усне опитування, модульна контрольна робота, залік.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Кількість балів	ЗМ 1										ЗМ 2						
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17
Лекції (10б)	1		1		1		1		1			1		1	1	1	1
Практичні заняття (20б)		2		2		2		2		2		2	2	2	2	2	
Самостійна робота (10 б)		1	1	1	1	1		1	1	1	1		1				
Поточний модульний контроль (20)	10										10						
Підсумковий контроль (екзамен)	30																

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою академії	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	82 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 81 (добре)		
D	64 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 63 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Перелік питань до екзамену:

1. Зародження економічних знань.
2. Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки.
3. Сучасні напрямки, школи і течії економічної теорії.
4. Економічні категорії, закони і принципи.
5. Функції економічної теорії.
6. Специфіка соціально-економічних досліджень.
7. Виробництво як визначальний фактор потреб суспільства та їх розвитку.
8. Продуктивні сили й економічні відносини.
9. Економічні потреби суспільства, їх суть і структура.
10. Економічна система, її сутність та структурні елементи.
11. Поняття економічної системи, її структурні елементи
12. Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи.
13. Суть господарського механізму та його основні елементи.
14. Загальні форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне.
15. Умови виникнення товарного виробництва.
16. Закон вартості, його сутність та функції.
17. Функції грошей та їх еволюція. Гроші та ціна.
18. Грошовий обіг і його закони.
19. Суть, причини та види інфляції.
20. Теорія ціни товару в різних економічних школах. Види цін і тарифів.
21. Теоретичні засади становлення ринкових відносин.
22. Ринкове господарство як невід'ємний компонент товарного виробництва.
23. Типи ринку. Функції ринку: регулююча, стимулююча, контролююча, ціноутворююча, оздоровча.
24. Ринок як сигнальна кон'юнктурно-економічна система.
25. Сучасний ринок, його сутність, види і структура.
26. Структура ринку, види ринків та їх класифікація за економічним призначенням, товарними групами, просторовою ознакою, ступенем обмеження конкуренції, суб'єктами ринкових відносин.
27. Ринковий механізм як взаємозв'язок і взаємодія елементів ринку: попиту, пропозиції і ціни.
28. Пропозиція – елемент ринку.
29. Конкуренція як елемент ринку.
30. Форми конкуренції в умовах монополістичного виробництва: науково-технічне суперництво, промислово-виробниче суперництво, торговельне суперництво.
31. Методи конкурентної боротьби (цінова та нецінова конкуренція). Антимонопольне законодавство.
32. Підприємство (фірма) як суб'єкт ринкової економіки. Суть та основні риси підприємства. Економічні умови діяльності підприємства в ринковому середовищі. Функції підприємства.
33. Класифікація підприємств. Об'єднання підприємств, їхні види.
34. Поведінка фірми в умовах досконалої і недосконалої конкуренції.
35. Оборонна і наступальна стратегія розвитку фірми, їхні достоїнства і недоліки. Ризик у діяльності фірми.
36. Тракткування витрат виробництва в різних економічних школах. Марксистські та неокласичні концепції витрат.
37. Зміст понять «ціна виробництва» у марксистській теорії та «економічних витрат» у неокласиків: місце середнього (нормального) прибутку в структурі цих категорій.
38. Особливості динаміки постійних, змінних і середніх витрат при зростанні обсягів виробництва. Витрати в короткостроковому і довгостроковому періоді.

39. Порівняння граничних витрат із граничним доходом при визначенні стратегії розвитку фірми.
40. Собівартість, її структура і значення, види собівартості. Мінімізація збитків.
41. Прибуток – дохід підприємця і головний результат функціонування фірми.
42. Сутність і структура підприємницького доходу. Монопольний прибуток і умови його виникнення.
43. Заробітна плата – винагорода за працю найманих робітників.
44. Місце аграрно-промислового виробництва в національній економіці. Соціально-економічна роль аграрного виробництва та його особливості. Специфічна природа аграрного продукту.
45. Особливості еволюційного розвитку аграрного виробництва.
46. Стабілізація і структурна перебудова української економіки 90-х рр. ХХ – поч. ХХІ ст.
47. Економічне зростання – показник зміни рівня реального обсягу виробництва в довгостроковому інтервалі.
48. Види і типи економічного зростання.
49. Екстенсивний та інтенсивний типи економічного зростання.
50. Нестійкість рівноважного зростання економіки і потреби його державного регулювання.
51. Екологічні та інтелектуальні проблеми збільшення виробничих результатів.
52. Підвищення ефективності та якості економічного зростання України.
53. Ринковий механізм вивільнення і перерозподілу робочої сили.
54. Внутрішня, міжнародна міграція та еміграція трудових ресурсів.
55. Фактори формування ринку праці.
56. Закономірності формування людського капіталу.
57. Протиріччя формування і використання людського капіталу.
58. Роль держави у відтворенні робочої сили.
59. Фінансова, кредитно-грошова та соціальна політика держави
60. Особливості й основні напрямки державного регулювання перехідної економіки України.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Баб'як М.М., Пешенкова Л.А., Рибчук А.В. Економічна теорія. – К.: ЦУЛ, 2005. – 208 с.
2. Бебело А.С., Бебело С.А., Коровський А.В. Соціалізація і гуманізація економічних відносин: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2007. – 240 с.
3. Гальчинський А.С., Єщенко П.С. Економічна теорія: Підручник. – К.: Вища шк., 2007. – 503 с.
4. Липов В.В. Міжнародна економіка. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2005. – 408 с.
5. Орехівський Г.А. Тестово-словниковий практикум з економічної теорії. – К.: Каравела, 2007. – 216 с.
6. Чмуль А.В., Юрманова О.О. Основи економічної теорії: Навч. посібник. – Донецьк: ДонІЗТ, 2006. – 240 с.

ДОДАТКОВА:

7. Белокрылова О.С. Теория переходной экономики. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. – 352 с.

8. Беляев О.О., Бебело А.С., Комяков О.М. Держава і перехідна економіка: механізм взаємодії. Монографія. – К.: КНЕУ, 2003. – 190 с.
9. Блауг М. Економічна теорія в ретроспективі/Пер. з англ. І. Дзюб. – К.: Основи, 2001. – 670 с.
10. Бобров В.Я. Основи ринкової економіки і підприємництва. – К.: Вища школа, 2003. – 719 с.
11. Большой экономический словарь/Под ред. А.Н. Азрилияна. – М., 2002. – 1280 с.
12. Борисов Е.Ф. Основы экономики. Практикум. задачи, тесты, ситуации. – М.: Высш. школа, 2001. – 368 с.
13. Борисов Е.Ф. Экономическая теория. – М.: Юристъ, 1997. – 568 с.
14. Бочан І.О., Михасюк І.Р. Глобальна економіка: Підручник. – К.: Знання, 2007. – 403 с.
15. Бутук А.И. Экономическая теория. – К.: Вікар, 2002. – 644 с.
16. Бутук О.І., Волкова О.І. Економічна теорія: тренінг-курс. – К.: Знання, 2007. – 291 с.
17. Вільні економічні зони: світовий досвід і українська практика: Навч. посібник/За ред. І.Ю. Сіваченка. – К.: ЦНЛ, 2004. – 488 с.
18. Воробьев Е.М. и др. Экономическая теория. – Харьков, 2006. – 396 с.
19. Воробьев Е.М. Экономическая теория в вопросах и ответах. – Харьков, 2002. – 640 с.
20. Гальчинський А.С. та ін. Основи економічних знань. – К.: Вища школа, 1999. – 544 с.
21. Горкіна Л.П. Нариси з історії політичної економії в Україні. – К.: Наукова думка, 1994. – 244 с.
22. Гукасьян Г.М., Бородин Т.С. Экономическая теория: Практикум. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 151 с.
23. Дзюбик С., Ривак О. Основи економічної теорії. – К.: Знання, 2006. – 481 с.
24. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку/За ред. В.М. Гейця. – К.: Фенікс, 2003. – 1008 с.
25. Економічна енциклопедія: У 3-х т./Відп. ред. С.В. Мочерний. – К.: ВЦ «Академія», 2000-2002.
26. Економічна теорія: Політекономія/За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання-Прес, 2003. – 581 с.
27. Ефимов Е.Г. Экономика для юристов. – М.: Флинта, 2001. – 472 с.
28. Європейський союз: словник-довідник/За ред. М. Марченко. – К., 2005. – 142 с.
29. Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Сучасна економіка: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 2005. – 325 с.
30. Заблоцький В.Ф. Перехідна економіка. – К.: ВЦ «Академія», 2004. – 512 с.
31. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. – К.: Знання, 2002. – 566 с.
32. Задоя А.А., Петруня Ю.Е. Основы экономической теории. – М., 2000. – 479 с.
33. Задоя А.О., Петруня Ю.Є. Основи економічної теорії: вправи для студентів. – К.: Знання, 1998. – 117 с.
34. Иноземцев В.Л. На рубеже эпох. Экономические тенденции и их неэкономические следствия. – М.: Экономика, 2003. – 776 с.
35. Иохин В.Я. Экономическая теория. – М.: Юристъ, 2000. – 861 с.
36. Козак Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогон Ю.В. та ін. Міжнародна економіка. – К.: ЦНЛ, 2004. – 672 с.
37. Кривенко К.Т. Теорія вартості і мінової вартості: Монографія. – К.: КНЕУ, 2004. – 226 с.
38. Кульчицький Б. Сучасні економічні системи. – Львів, 2004. – 279 с.
39. Курс економіки /Под ред. Б.А. Райзберга. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 720 с.
40. Курс экономической теории /Под ред. М.Н. Чепурина, Е.А. Киселевой. – Киров, 1999. – 752 с.
41. Курс экономической теории/Под ред. А.В. Сидоровича. – М., 2001. – 832 с.
42. Лемешевская Л.В. Экономическая теория: тесты, ситуации, задачи. – Минск: Книжный дом, 2005. – 336 с.
43. Майєр Дж. М., Раух Дж. Е., Філіпенко А. Основні проблеми економіки розвитку. – К.: Либідь, 2003. – 688 с.

44. Малий І.Й., Диба М.І., Галабурда М.К. Держава і ринок: філософія взаємодії: Монографія. – К.: КНЕУ, 2005. – 358 с.
45. Методические материалы по экономическим дисциплинам для преподавателей средних школ и вузов: Программы, тесты, задачи, решения/Под общ. ред Л.С. Гребнева. – М.: ГУ-ВШЭ, 2000. – 376 с.
46. Микро-, макроэкономика. Практикум/Под общ. ред Ю.А. Огибина. – СПб.: Литера Плюс, 1997. – 512 с.
47. Мочерний С.В. Політична економія. – К.: Знання-Прес, 2002. – 687 с.
48. Мочерний С.В., Довбенко М.В. Економічна теорія. – К.: ВЦ «Академія», 2004. – 856 с.
49. Мочерный С. и др. Экономическая теория. – К.: Знання, 2003. – 662 с.
50. Носова С.С. Экономическая теория. – М.: Владос, 1999. – 520 с.
51. Основи економічної теорії. У 2 кн. /За ред. Ю.В. Ніколенка. – К., 1998.
52. Основи економічної теорії: політекономічний аспект /За ред. Г.Н. Климка. – К.: Знання, 2004. – 615с.
53. Перехідна економіка/За ред. В.М. Гейця. – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.
54. Політична економія/За ред. В.О. Рибалкіна, В.Г. Бодрова. – К.: Академвидав, 2004. – 672 с.
55. Політична економія/За ред. Г.А. Оганяна. – К.: МАУП, 2003. – 520 с.
56. Політична економія/За ред. Г.І. Башнянина. – Львів, 2004. – 480 с.
57. Політична економія/За ред. К.Т. Кривенка. – К.: КНЕУ, 2001. – 508 с.
58. Політична економія/За ред. Ю.В. Ніколенка. – К.: ЦУЛ, 2003. – 412 с.
59. Політична економія: Навч. метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни/За ред. К.Т. Кривенка. – К.: КНЕУ, 2003. – 354 с.
60. Предборський В.А. Детінізація економіки у контексті трансформаційних процесів. – К.: Кондор, 2005. – 614 с.
61. Протас В.Ф. Экономическая теория: структурно-логические схемы. – М.: Экзамен, 2002. – 208 с.
62. Пруссова Л. Экономика в вопросах и ответах. – К., 1998. – 320 с.
63. Пруссова Л. Экономика. Тренинг курс. – К., 1999. – 632 с.
64. Роль держави у довгостроковому економічному зростанні/За ред. Б.Є. Кваснюка. – К.: Ін-текон. прогноз., 2003. – 424 с.
65. Сажина М.А., Чибриков Г.Г. Экономическая теория. – М.: Норма-ИНФРА, 1998. – 456 с.
66. Сапич В.І., Сапич Н.М. Міжнародна економіка. – Суми: «Університетська книга», 2003. – 159 с.
67. Селезнев В.В. Основы рыночной экономики Украины. – К.: А.С.К., 2002. – 656 с.
68. Современная экономика /Науч. ред. О.Ю. Мамедов. – Ростов-на-Дону, 1998. – 605 с.
69. Тарасевич Л.С., Гребенников П.И., Леусский А.И. Экономика для технических специальностей. – М.: Юрайт-Издат, 2002. – 288 с.
70. Теоретическая экономика. Политэкономия /Под ред. Г.П. Журавлевой. – М.: ЮНИТИ, 1997. – 485 с.
71. Ушакова Н.Г., Помінова І.І. Соціально-економічні типи країн: Навч. посібник. – К., 2004. – 304 с.
72. Федоренко В.Г. Політична економія: Підручник. – К.: Алерта, 2007. – 487 с.
73. Чепурин М.Н., Киселева Е.А. и др. Сборник задач по экономической теории: микроэкономика и макроэкономика. – Киров: «АСА», 2005. – 246 с.
74. Чухно А.А. Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України. – К.: Логос, 2003. – 632 с.
75. Экономика/Под ред. А.С. Булатова. – М.: Юристь, 2002. – 896 с.
76. Экономическая теория (политэкономия): Учебник/Под общей ред. В.И. Видяпина, Г.П. Журавлевой. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 640 с.
77. Экономическая теория /Под ред. А.И. Добрынина, Л.С. Тарасевича. – СПб., 1999. – 544 с.

78. Экономическая теория /Под ред. Н.И. Базылева, С.П. Гурко. – Минск, 2001. – 752 с.
79. Экономическая теория в вопросах и ответах/Под ред. И.П. Николаевой. – М.: Проспект, 2005. – 192 с.
80. Экономическая теория национальной экономики и мирового хозяйства (политическая экономия): Учебник /Под ред. А.Г. Грязновой, Т.В. Чечелевой. – М.: ЮНИТИ, 1998. – 326 с.
81. Экономическая теория/Под общей ред. В.И. Видяпина, А.И. Добрынина, Г.П. Журавлевой. – М.: ИНФРА-М, 2002. – 714 с.
82. Экономическая теория/Под ред. Дж. Итуэлла. Пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 931 с.
83. Эффективный экономический рост: теория и практика/Под ред. В. Чечелевой. – М.: Экзамен, 2003. – 320 с.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

1. www.ac-rada.gov.ua- Офіційний сайт Рахункової палати України
2. www.customs.gov.ua- Офіційний сайт Державної митної служби
3. www.kmu.gov.ua- Офіційний сайт Кабінету Міністрів України
4. www.mfu.gov.ua- Офіційний сайт Міністерства фінансів України
5. www.nbu.gov.ua-Офіційний сайт Національного банку України
6. www.pravoznavec.com.ua- Електронна бібліотека юридичної літератури «равознавець»
7. www.ac-rada.gov.ua- Офіційний сайт Верховної Ради України
8. www.sta.gov.ua- Офіційний сайт Державної податкової адміністрації
9. www.stat.gov.ua- Офіційний сайт Державного комітету статистики України
10. www.stat.gov.ua- Офіційний сайт Державного комітету статистики України
11. www/treasury.gov.ua- Офіційний сайт Державного казначейства України
12. [http: // economicus/ ru](http://economicus.ru) – економічний портал, головна мета якого, - надання якісної інформації по найширшому спектру економічних дисциплін.
Серед проектів порталу:
→ Галерея економістів.
→ Навігатор.
→ Экономическая конференция.
→ Инфотека.
→ Словари.
→ “50 лекций по микроэкономике”.
→ “Основы экономики”.
13. [http: // www. Libertarium. ru](http://www.Libertarium.ru) – Колекція текстів російських вчених з проблем економічної теорії і економічної політики, переклади статей та книг відомих західних економістів.
14. [www. nber.org](http://www.nber.org) – Національне бюро економічних досліджень США.
15. [www. oecd. org](http://www.oecd.org) - Організація економічного співробітництва та розвитку.
16. [www.cera. newshool. edu/het](http://www.cera.newshool.edu/het) – сайт по історії економічної думки.
17. [www.worldbank. org](http://www.worldbank.org) – Світовий банк.
18. www.imf.org - Міжнародний валютний фонд.